

ALGOLOGIA

JOANNA ZOFIA KADŁUBOWSKA

Spirogyra elliptica Jao — nowy gatunek skrętnicy dla Polski oraz inne skrętnice nowe dla Łodzi — *Spirogyra elliptica* Jao — a new *Spirogyra* species for Poland and other *Spirogyra* species new for Łódź

Wpłynęło 11. IV. 1962

W zbiornikach wodnych Łodzi i najbliższej okolicy opisano dotychczas 14 gatunków skrętnic (Kadłubowska 1960, 1961). W latach 1960—1961 zebrano dalsze 4 gatunki, a mianowicie:

1. *Spirogyra elliptica* Jao (1935). Ryc. 1, 2, 3. — Wegetatywne komórki 115—120 μ szerokości. Poprzeczne błony komórkowe proste. W komórkach 4—6 chromatoforów. Koniugacja drabinkowa. Komórki koniugujące nienabrzmiące. Kanał utworzony zarówno przez komórkę oddającą, jak i przyjmującą. Zygospory eliptyczne. Wymiary zygospory: 85—91 $\mu \times$ 136—194 μ .

Stanowisko: basen w Ogrodzie Botanicznym Katedry Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Łódzkiego, 15. VI. 1961 — 15. VII. 1961 r.

Gatunek ten został prawdopodobnie zawleczony do basenu wraz z wodnymi roślinami kwiatowymi ze stawów Łodzi lub okolicy. W basenie *S. elliptica* występowała w czerwcu 1961 r. w niewielkich ilościach. W pierwszej połowie lipca rozmnożyła się obficie i utworzyła waty na powierzchni wody. Stanowiska naturalnego *S. elliptica* nie udało się ustalić. *S. elliptica* jest, o ile można wnioskować na podstawie dostępnych materiałów bibliograficznych, gatunkiem nowym dla Polski. Według Kriegera (1944) *S. elliptica* „występuje prawdopodobnie w całej Europie...”.

2. *Spirogyra mirabilis* (Hass.) Kütz. (1849). Ryc. 4, 5. — Wegetatywne komórki 26—28 μ szerokości. Poprzeczne błony komórkowe proste. W komórkach jeden chromatofor. Partenospory eliptyczne. Komórki z partenosporami wzdęte. Wymiary partenospor 25—30 $\mu \times$ 40—55 μ .

Stanowiska: staw w Arturówku, 20. VI. 1960 r.; staw w osadzie Łagiewniki Małe w pobliżu toru kolejowego Widzew—Zgierz, 22. IV. 1961 r. *S. mirabilis* podaje Gutwiński (1897) z miejscowości Stryszawa w województwie krakowskim.

3. *Spirogyra inflata* (Vauch.) Kütz. (1843). Ryc. 6, 7. — Wegetatywne komórki 16—20 μ szerokości. Poprzeczne błony komórkowe złożone. W komórkach 1 chromatofor. Koniugacja boczna i drabinkowa. Szerokość komórek z zygospo-

rami 28—42 μ . Podczas koniugacji drabinkowej kanał koniugacyjny wytwarza komórka oddająca. Zygospory elipsoidalne. Wymiary zygospor: 27—35 $\mu \times$ 60—62 μ .

Stanowiska: staw na Marysinie III przy ul. Morelowej, 22. IV. 1961 r.; staw w osadzie Łagiewniki Małe w pobliżu toru kolejowego Widzew—Zgierz, 22. IV. 1961 r. *S. inflata* podaje Wawrzyniak (1930) z jeziora Lednicy, umieszczając przy nazwie gatunkowej znak zapytania. Opisuując tę skrętnicę podaje długość i szerokość komórek oraz liczbę chromatoforów; oznaczenie to należy uważać za niepewne, gdyż nie można sklasyfikować tego gatunku bez sprawdzenia kształtu zygot i komórek koniugujących. Stanowisko w Łodzi należy więc uważać za pierwsze pewne stanowisko w Polsce. Gutwiński (1895) podaje *S. inflata* z okolic Lwowa.

4. *Spirogyra Grevilleana* (Hass.) Kütz. (1849). Ryc. 8, 9. — Wegetatywne komórki 25—36 μ . Poprzeczne błony komórkowe złożone. W komórkach 1 chromatofor. Koniugacja boczna i drabinkowa. Podczas koniugacji drabinkowej kanał wykształca głównie komórka oddająca. Zygospory elipsoidalne. Wymiary zygospor: 30—35 $\mu \times$ 60—70 μ .

Stanowiska: staw przy ul. Morelowej na Marysinie III, 22. IV. 1961 r.; bezimienny dopływ rzeczki Sokołówki obok toru kolejowego Widzew—Zgierz, 22. IV. 1961 r. *S. Grevilleana* podaje Kozłowski (1895) z okolic Ciechocinka, Gutwiński z miejscowości Rudze w województwie krakowskim (1897) oraz ze stawów na Zbruczu (1894).

Katedra Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Łódzkiego

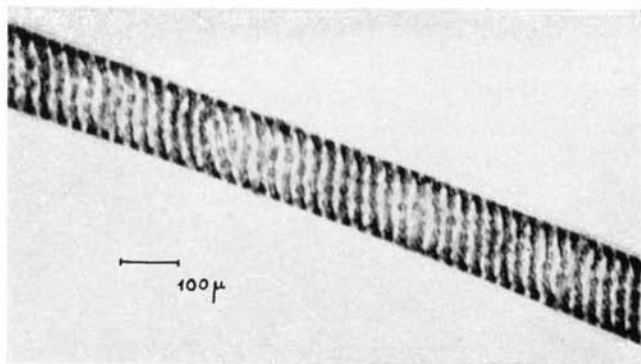
LITERATURA

1. Gutwiński R. 1894. Glony stawów na Zbruczu. Spraw. Kom. Fizyogr. AU. 29: 23—38.
2. Gutwiński R. 1895. Prodrum florae algarum galiciensis. Rozpr. Wydz. Mat. Przyr. AU. 28: 274—449.
3. Gutwiński R. 1897. Wykaz glonów zebranych w okolicy Wadowic—Makowa. Spraw. Kom. Fizyogr. AU. 32: 97—217.
4. Kadłubowska J. Z. 1960. Gatunki rodzaju *Spirogyra* występujące w zbiornikach wodnych Łodzi i najbliższej okolicy. Fragm. Flor. et Geobot. 6 (3): 457—462.
5. Kadłubowska J. Z. 1961. Glony zbiorników wodnych Łodzi i okolicy. Łódzkie Towarzystwo Naukowe 71: 1—164.
6. Kolkwitz R., Krieger H. 1944. *Zygnemales*. In: Rabenhorst's Kryptogamen-Flora v. Deutschland u. d. Schweiz. 13 (2): 295—499. Leipzig.
7. Kozłowski W. 1890. Przyczynek do flory wodorostów Ciechocinka. Pam. Fizyogr. 10: 129—190.
8. Wawrzyniak Fr. 1930. Mikroflora denna jeziora Lednicy. Kosmos. A 55: 12—722.

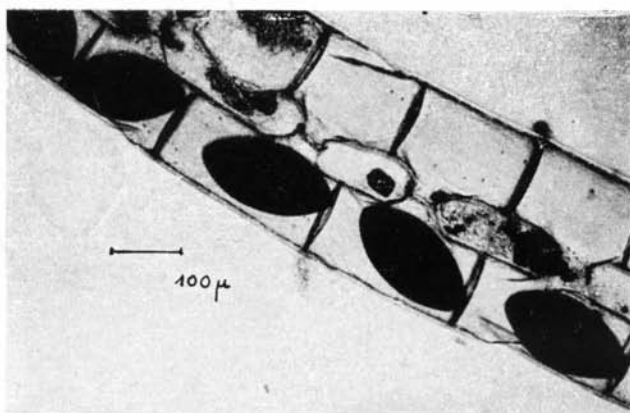
SUMMARY

The following *Spirogyra* species have been found in 1960—1961 in the water reservoirs in Łódź and its neighbourhood:

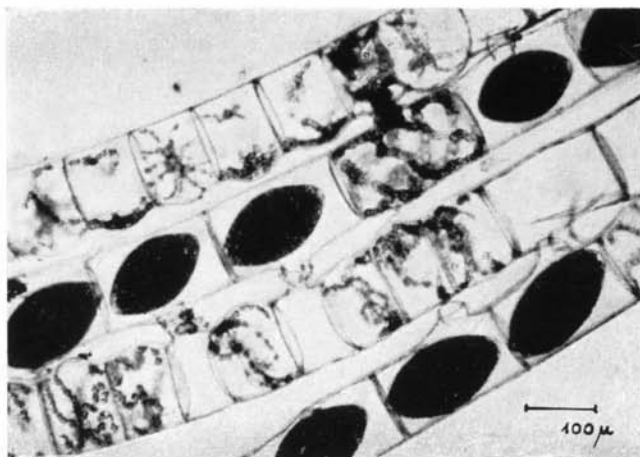
1. *Spirogyra mirabilis* (Hass.) Kütz. Figs. 4, 5.

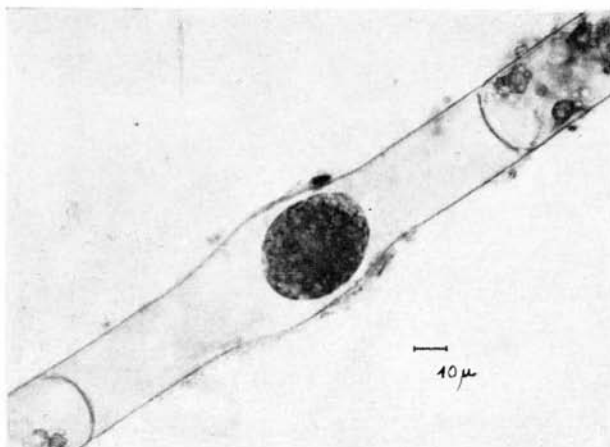
Ryc. 1. *Spirogyra elliptica*. Komórki wegetatywne
Fig. 1. *Spirogyra elliptica*. Vegetative cells

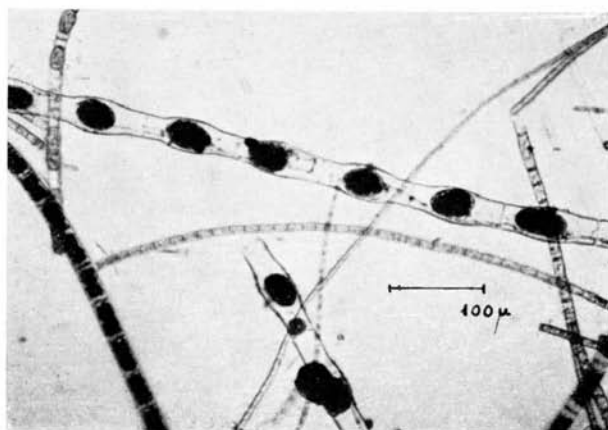
Ryc. 2. *Spirogyra elliptica*. Koniugacja drabinkowa
Fig. 2. *Spirogyra elliptica*. Conjugation scaliform

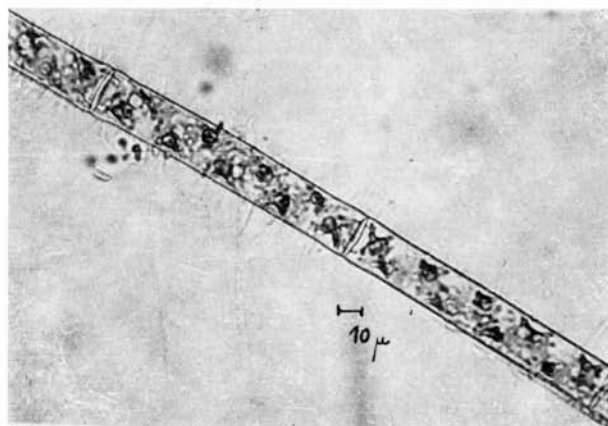
Ryc. 3. *Spirogyra elliptica*. Koniugacja trzech nitok
Fig. 3. *Spirogyra elliptica*. Conjugation of three filaments

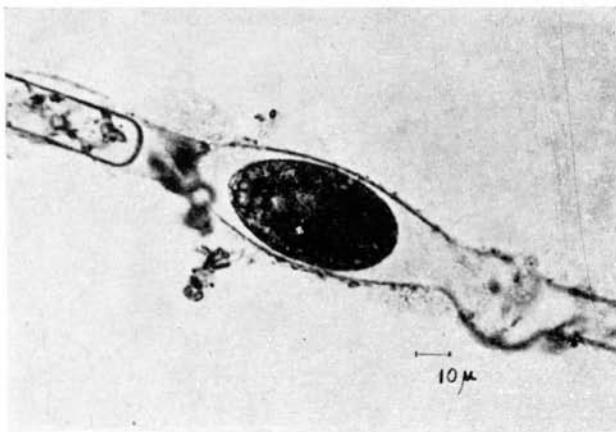
Ryc. 4. *Spirogyra mirabilis*. Parthenospory
 Fig. 4. *Spirogyra mirabilis*. Parthenospores

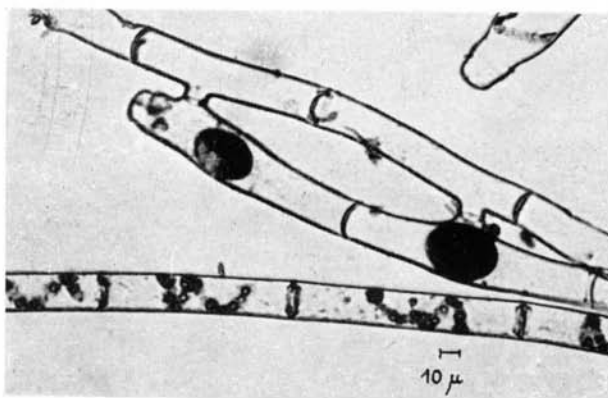
Ryc. 5. *Spirogyra mirabilis*. Parthenospory
 Fig. 5. *Spirogyra mirabilis*. Parthenospore

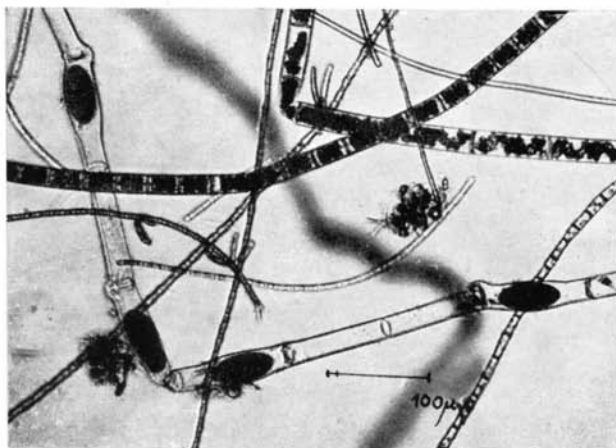
Ryc. 6. *Spirogyra inflata*. Komórki wegetatywne
 Fig. 6. *Spirogyra inflata*. Vegetative cells

Ryc. 7. *Spirogyra inflata*. Koniugacja boczna
Fig. 7. *Spirogyra inflata*. Conjugation lateral

Ryc. 8. *Spirogyra Grevilleana*. Koniugacja drabinkowa
Fig. 8. *Spirogyra Grevilleana*. Conjugation scaliform

Ryc. 9. *Spirogyra Grevilleana*. Koniugacja boczna
Fig. 9. *Spirogyra Grevilleana*. Conjugation lateral

2. *Spirogyra inflata* (Vauch.) Kütz. Figs. 6, 7.
3. *Spirogyra Grevilleana* (Hass.) Kütz. Figs. 8, 9.
4. *Spirogyra elliptica* Jao Figs. 1—3. New for Poland. Vegetative cells 115—120 μ wide. Chromatophores 4—6. Conjugation scaliform. Zygosporoes elliptic, 85—91 $\times$ 136—194 μ . Habitat: reservoir in the Botanical Garden of the Department of Taxonomy and Geography of Plants, University of Łódź.

Department of Taxonomy and Geography of Plants, University of Łódź